

Nota van B&W

Portefeuille C. van Velzen
Auteur Dhr. M.H.W. Bonsel
Telefoon 5113174
E-mail: mhwbonse@haarlem.nl
CS/CF Reg.nr. CS/CF/2007/198621
Bijlage A
B & W-vergadering van 30 oktober 2007

Onderwerp

Septembercirculaire 2007

Bestuurlijke context

Uit de septembercirculaire 2007 blijkt dat Haarlem t.o.v. de junicirculaire op een hogere uitkering uit het Gemeentefonds voor 2008 mag rekenen. Dat heeft met name te maken met hogere rijksuitgaven, waarop het Gemeentefonds meelift. Wel past bij de uitkomst nog de nodige voorzichtigheid omdat de omvang van de algemene uitkering eerder indicatief dan definitief is. Dat gaat met name op voor de jaren na 2008. Dat is aanleiding om de mutaties in de groei van de algemene uitkering (het accres) wel op te nemen voor 2008 maar voor de latere jaren vast te houden aan de in het meerjarenbeeld bij de begroting 2008 opgenomen cijfers, die zijn gebaseerd op de junicirculaire.

Voor wat betreft de extra gelden die beschikbaar komen i.v.m. taakmutaties bestaat meer zekerheid, vandaar dat deze ook voor de jaren na 2008 in gewijzigde vorm in het meerjarenbeeld zijn opgenomen. Deze gelden kunnen worden ingezet voor de aangegeven taakvelden mits wordt aangetoond dat deze gelden daar ook voor nodig zijn.

Tegenover de structurele meevaller op de algemene uitkering die voor 2008, afgezien van de taakmutaties, neerkomt op bijna € 2 mln, staan voor 2008 en 2009 extra uitgaven. Deze hebben te maken met een verwachte prijsstijging voor 2008 (en een correctie voor een ten onrechte in de begroting opgenomen stelpost ad. € 354.000) waarvoor in totaal een bedrag van € 750.000 benodigd is en met een stijging van de werkgeverslasten. Bij de laatste post gaat het om verwachte extra loonkosten voor de werkgever die voor 2008 worden geraamd op € 500.000 en die oplopen tot € 2,2 mln in 2009 en volgende jaren. Deze extra kosten kunnen worden afgedekt met de extra inkomsten uit de algemene uitkering.

Commissieparagraaf: De algemene uitkering is een van de grootste inkomstenposten van de gemeente Haarlem en is in die zin kaderstellend en voorwaardenscheppend
--

B&W-besluit:

1. Het college neemt kennis van de septembercirculaire 2007 en de voordelige uitkomst die deze voor Haarlem betekent.
2. Het college besluit het structurele voordeel voor 2008 aan te wenden ter afdekking van een eenmalige bijstelling in 2008 van € 750.000 i.v.m. niet voorziene prijsstijging (met inbegrip van een correctie van een ten onrechte in de begroting opgenomen stelpost ad. € 354.000) en structureel voor het afdekken van de extra loonkosten voor de werkgever van € 500.000 in 2008 en € 2,2 mln voor 2009 en latere jaren, en het resterende voordeel voor 2008 van € 6 ton vooralsnog toe te voegen aan de risicoparagraaf.
3. De extra gelden voor taakmutaties, daar waar nodig, te bestemmen voor de aangegeven doelen.
4. De raad door middel van de bijgevoegde brief te informeren over de uitkomst van de septembercirculaire en de bestemming van het voordeel, zodat dit kan worden betrokken bij de behandeling van de begroting 2008 in de commissie Bestuur en de raad.

Concernfinanciën

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de Raad

Datum 30 oktober 2007
Ons kenmerk CS/CF/2007/198621
Contactpersoon M.H.W. Bonsel
Doorkiesnummer 023-5113174
E-mail mhwbonsel@haarlem.nl
Onderwerp septembercirculaire 2007

Geachte dames en heren,

Met deze brief informeren wij u over de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2007 en doen wij voorstellen met betrekking tot de aanwending van de extra gelden die Haarlem op grond van de circulaire ontvangt. Aangezien deze voorstellen met name betrekking hebben op het jaar 2008 adviseren wij u om het een en ander te betrekken bij de begrotingsbehandeling. Bij de beantwoording van de raadvragen over de begroting, verwijzen wij bij de antwoorden op de diverse vragen naar de voorstellen die in deze brief zijn geformuleerd.

Jaarlijks worden de gemeenten door middel van de juni- en de septembercirculaire geïnformeerd over de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Centraal in de circulaire staat de cijfermatige ontwikkeling van de algemene uitkering en de inhoudelijke toelichting daarop. Het gaat daarbij in grote lijnen om de groei van de algemene uitkering (het accres), dat wordt bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven en om taakmutaties die het gevolg zijn van rijksmaatregelen op de diverse beleidsterreinen. Omdat met name de accessen van circulaire naar circulaire bijstellingen kennen, is er van rijkswege een behoedzaamheidsreserve (Bres)¹ ingesteld. Aangezien de septembercirculaire in de regel te laat verschijnt om nog meegenomen te kunnen worden bij de samenstelling van de begroting, is het gebruikelijk om de begroting te baseren op de junicirculaire. Dat geldt ook voor de begroting 2008.

¹ Dit betreft een bedrag uit het Gemeentefonds dat vooraf apart wordt gezet en dat dient om grote fluctuaties in de algemene uitkering op te vangen. Aan het eind van ieder jaar wordt de stand opgemaakt en wordt bezien of de reserve (deels) wordt uitgekeerd. Haarlem heeft op voorhand rekening gehouden met een na uitkering voor 2007 ter grootte van de helft van de Bres. Dat komt neer op € 1,1 mln.

Navolgend gaan wij in op de wijzigingen in de septembercirculaire ten opzichte van de junicirculaire en de financiële consequenties die dat heeft voor Haarlem.

De uitkomsten van de septembercirculaire zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Algemene uitkering : alleen jaren 2007 en 2008		Septembercirculaire 2007					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	Mutatie in de algemene uitkering						
	Groei rijksuitgaven (via toename accres) / ontwikkeling uitk. basis (bestemd voor loon- en prijsontwikkelingen, en eigen beleid gemeente Haarlem)	739 n	-1.974 v	-1.974 v	-1.974 v	-1.974 v	-1.974 v
	Bres	-739 v					
2	Taakmutaties (indien nodig ook voor daartoe bestemd doel aanwenden)						
a	Indiatieregeling WMO		-991 v	-991 v	-991 v	-991 v	-991 v
b	Programmatisch handhaven SZW-beleid	-58 v	-53 v	-53 v	-53 v		
c	Extra middelen voor schuldhulpverlening	-287 v	-174 v	-139 v			
d	Centra voor jeugd- en gezin: elektronisch kinddossier in de jeugdgezondheidszorg		-40 v	-80 v	-120 v	-120 v	-120 v
e	Ingroeiregeling onderwijshuisvesting schoolgebouwen voortgezet onderwijs			-104 v	-210 v	-315 v	-420 v
f	Wet archeologische monumentenzorg (eenmalig aanvullend op junicirculaire)	-20 v					
g	Kinderopvang sociaal medische problematiek		-10 v	-10 v			
h	Excessieve kosten opgravingsregeling (archeologie)		-12 v	-12 v	-12 v	-12 v	-12 v
i	Groepsverkleining ZLMK	-15 v	-15 v	-15 v	-15 v	-15 v	-15 v
j	Integratie Wet Uitkering Wegen			-3 v	-3 v	-7 v	-13 v
	Per saldo hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds	-380 v	-3.269 v	-3.381 v	-3.378 v	-3.434 v	-3.545 v

Toelichting:

1. Mutaties in de algemene uitkering

De mutaties worden vooral bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Via een vastgelegde normering is de ontwikkeling van de rijksuitgaven (gecorrigeerd voor bepaalde posten) bepalend voor het accres van de algemene uitkering. Daarbij wordt in de circulaire, zoals gebruikelijk, naast het accres voor het lopende en komende jaar, ook een doorkijkje gegeven naar de latere jaren. In dit geval de jaren 2009 t/m 2012. Probleem daarbij is dat een dergelijk doorkijkje met zoveel onzekerheden is omgeven, dat het in feite neerkomt op het geven van dagkoersen. Dat is voor ons aanleiding om de ontwikkeling van het accres in de jaren na 2008, voor zover deze afwijkt van de junicirculaire, voor kennisgeving aan te nemen; d.w.z. vooralsnog niet te betrekken bij het meerjarenbeeld dat in de Haarlemse

begroting voor de jaren na 2008 wordt gegeven. Dit betekent dat het meerjarenbeeld blijft gebaseerd op de accresgegevens uit de junicirculaire.

Omdat de geschetste onzekerheden niet, of in veel mindere mate, opgaan voor de taakmutaties, is voor deze categorie wel een opstelling gemaakt voor de jaren na 2008.

De negatieve bijstelling van het accres voor 2007 met € 739.000 is een direct gevolg van lagere relevante rijksuitgaven. Deze negatieve bijstelling is nog niet verwerkt in de bevoorschotting die Haarlem voor 2007 van het rijk ontvangt. In maart 2008 wordt aan de hand van de rekeningsuitkomst van het rijk bepaald hoe het accres voor 2007 uiteindelijk uitvalt en welk deel van de Bres wordt uitgekeerd. Dat gebeurt in de vorm van een na uitkering. In Haarlem is, net als bij veel andere gemeenten, rekening gehouden met een na uitkering uit de Bres van 50%. Dat komt neer op een bedrag van ruim € 1 mln. Omdat de negatieve bijstelling van het accres kleiner is dan de helft van de Bres, betekent dit dat er voor 2007 nog geen direct nadeel optreedt; dat is pas het geval als er minder dan 50% van de Bres wordt uitgekeerd. Met het oog daarop is in de tabel de negatieve bijstelling van het accres voor 2007 per saldo neutraal opgenomen.

Voor 2008 is er sprake van een per saldo (structureel) voordeel bij het accres en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis van in totaal bijna € 2 mln. Het accres lift mee op de stijgende rijksuitgaven, die vooral worden bepaald door een aanzienlijk pakket aan extra investeringen in duurzame ontwikkeling. Daarnaast is er sprake van een loon- en prijsbijstelling t.o.v. de junicirculaire.

2. Taakmutaties

De financiële consequenties van taakmutaties hebben te maken met het feit dat er voor nieuwe taken, dan wel voor taakintensiveringen of uitbreidingen, in bepaalde gevallen gelden aan het Gemeentefonds worden toegevoegd. Ook kunnen er gelden aan het Gemeentefonds worden onttrokken bij het beëindigen van bepaalde taken of ingeval van een andere bekostiging van taken die niet langer via de algemene uitkering loopt. Gemeenten hebben de vrijheid om naar eigen inzicht te bepalen of de toegevoegde of onttrokken gelden ten goede of ten laste van de onderscheiden gemeentelijke taakvelden komen. Sinds enige jaren wordt in Haarlem het uitgangspunt gehanteerd dat er geen één op één verrekening plaatsvindt, maar dat er eerst moet worden aangetoond dat er voor bepaalde taken ook daadwerkelijke extra gelden nodig zijn.

In dat kader verdient ook de gerichte verdeling van delen van het accres, waarmee het rijk op voorhand een bepaalde bestemming van die gelden wenst te verordeneren, aandacht. Voorbeelden van gerichte verdelingen zijn onderwijshuisvesting en de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin. Wij tekenen hierbij aan dat een dergelijke gerichte verdeling niet past bij het karakter van de algemene uitkering – en van het accres in het bijzonder - waarbij iedere gemeente vrij is om zelf over de aanwending van de middelen te beslissen. Dit wordt onderschreven door Binnenlandse Zaken en de VNG.

a. Indicatieregeling WMO

Op grond van het objectieve verdeelmodel dat met ingang van 2008 van kracht is, ontvangt Haarlem t.o.v. 2007 extra gelden. Op grond van de junicirculaire gingen wij er van uit dat het ging om een stijging met € 4 mln (van € 11 mln naar € 15 mln). De septembercirculaire wijst uit dat er sprake is van een structurele stijging met ca. € 5 mln, d.w.z. € 1 mln extra. E.e.a. hangt samen met de indexatie van de macro bedragen die door het Rijk voor de WMO beschikbaar worden gesteld.

b. Programmatisch handhaven SZW-beleid

Dit betreft gelden die beschikbaar zijn gesteld voor het geven van een extra impuls aan het bestrijden van armoede en het terugdringen van het aantal huishoudens met problematische schulden.

c. Extra middelen voor schuldhulpverlening

Voor de periode 2006 t/m 2009 zijn via de amendementen Noorman-den Uyl en Verburg extra middelen ter beschikking gekomen voor schuldhulpverlening. De middelen voor 2006 zijn beschikbaar gesteld via een subsidieregeling. In het Bestuursakkoord is afgesproken om de middelen voor 2007 – 2009 toe te voegen aan de algemene uitkering.

d. Centra voor jeugd en gezien: elektronisch kinddossier in de gezondheidszorg

In het Bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt over de vorming van Centra voor Jeugd en Gezien. Het kabinet stelt een bedrag oplopend tot € 20 mln structureel in 2011 beschikbaar voor het elektronisch kinddossier in de jeugdgezondheidszorg en de verwijzindex risicojongeren.

Daarnaast wenst het kabinet dat voor de vorming van de centra gelden uit het accres beschikbaar worden gesteld. Zoals eerder aangegeven betreft dit een voorstel voor een gerichte verdeling van het accres, dat niet strookt met de vrije aanwendbaarheid van het accres.

e. Ingroeiregeling onderwijshuisvesting schoolgebouwen voortgezet onderwijs

Het betreft de gerichte verdeling van een deel van het accres ten behoeve van de ingroeiregeling onderwijshuisvesting.

f. Wet archeologische monumentenzorg

Voor 2007 is alsnog een bijdrage verstrekt omdat de Wet op de archeologische monumentenzorg per 1 september 2007 in werking is getreden en niet pas per 1 januari 2008. De bijdrage voor 2008 en volgende jaren was al eerder bekend gemaakt en is ook in de Haarlemse begroting verwerkt.

g t/m j. Kinderopvang, Excessieve kosten opgraafregeling, Groepsverkleining Zeer Moelijk Lerende Kinderen en Integratie Wet Uitkering Wegen

Het handelt hier om een aantal regelingen waarvoor relatief kleine extra bedragen zijn toegekend in de circulaire.

Voorgestelde bestemming van de extra middelen uit de septembercirculaire

In de onderstaande tabel hebben wij de voorstellen m.b.t. de aanwending van de extra gelden samengevat.

Algemene uitkering	Septembercirculaire 2007					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Per saldo hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds	-380 v	-3.269 v	-3.381 v	-3.378 v	-3.434 v	-3.545
Voorstel voor (voorlopige) bestemming hogere algemene uitkering						
- Corrigeren toevoeging in coalitieakkoord						
- Budget voor WMO		991 n	991 n	991 n	991 n	991
- SZW-beleid (zie a en b taakmutaties algemene uitkering)		227 n	192 n	53 n	0 v	0
- archeologische monumentenzorg	20 n					
- Electronisch kinddossier		40 n	80 n	120 n	120 n	120
- Archeologie		12 n	12 n	12 n	12 n	12
- Prijsmutaties (incl. correctie stelpost)		750 n	0 v	0 v	0 v	0
- Loonontwikkeling						
* verhoging zvw premie van 6,5 % naar 7,3 %		500 n	500 n	500 n	500 n	500
* afschaffen pseudo WWW-premie		150 n	1.700 n	1.700 n	1.700 n	1.700
Totaal voorstel (voorlopige) bestemmingen	20 n	2.670 n	3.475 n	3.376 n	3.323 n	3.323
Saldo	-360 v	-599 v	94 n	-2 v	-111 v	-222

Toelichting

Uit de tabel blijkt dat er voor 2008 sprake is van een hogere algemene uitkering tot een bedrag van € 3,3 mln. Het gaat daarbij om een bedrag dat grotendeels structureel is; m.a.w. ook voor de latere jaren beschikbaar. Zoals eerder aangegeven zijn wij daarbij uitgegaan van, t.o.v. de junicirculaire, ongewijzigde accessen voor 2009 en volgende jaren.

Taakmutaties

Een deel van de extra toegekende bedragen heeft te maken met taakmutaties, met als belangrijkste de WMO. In lijn met eerdere besluitvorming kiezen wij ervoor om de extra gelden te oormerken voor de WMO. Op 23 oktober jl. hebben wij besloten om het geraamde tekort op de WMO in 2007 van € 1,2 mln te dekken uit de stijging van de inkomsten in 2008. De budgetten voor 2007 en 2008 worden tezamen genomen.

Bij de gelden voor de ingroeieregeling onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs gaat het om een gerichte inzet van een deel van het accres. Haarlem heeft eerder besloten om een dergelijke gerichte verdeling niet te volgen. De gelden die in Haarlem voor onderwijs beschikbaar worden gesteld, maken onderdeel uit van de reguliere begroting. De mutatie in het budget voor onderwijshuisvesting wordt

bepaald door de gemeentelijke trendverhoging, die in het kader van de begroting wordt vastgesteld.

In 2007 is al eerder eenmalig extra geld beschikbaar gesteld voor SZW schuldhelpverlening. Met het oog daarop zullen de extra gelden, die in dat kader voor 2007 via de circulaire beschikbaar komen, worden betrokken bij het rekeningsresultaat 2007. Voor de latere jaren kunnen de gelden wel naar SZW schuldhelpverlening mits wordt aangetoond dat deze gelden daar ook nodig zijn.

Voor wat betreft de overige extra gelden die zijn ontvangen voor taakmutaties stellen wij voor om deze in eerste instantie aan te wenden voor de aangegeven taken. Wij gaan wij er daarbij wel van uit dat voorafgaand aan de toekenning een onderbouwing wordt gegeven of de extra gelden ook daadwerkelijk nodig zijn.

Na afboeking van de voorgestelde afboekingen resteert er voor 2007 een voordeel van € 360.000. Bij het uitkomen van de maartcirculaire 2008 zal blijken hoeveel procent van de Bres via de na uitkering beschikbaar komt.

Algemene mutaties

Bij het opstellen van de programmabegroting 2008 – 2012 is voor 2008 geen standaardopslag voor inflatie gebudgetteerd, terwijl voor de latere jaren rekening is gehouden met een stijging van jaarlijks 1,5%. Bij nader inzien verdient het aanbeveling om ook voor 2008 rekening te houden met een opslag. Deze overweging is ingegeven door zowel een iets oplopende inflatie als door het feit dat er bij de opstelling van de begroting 2008 een omvangrijke harmonisatieslag heeft plaatsgevonden.

Bij een dergelijke operatie valt niet uit te sluiten dat er wellicht bepaalde zaken niet - of onvoldoende - zijn verwerkt. Teneinde deze mogelijke risico's te kunnen afdekken en tevens om recht te doen aan de hogere inflatieverwachting stellen wij voor om in 2008 eenmalig een bedrag van € 750.000 te bestemmen voor een nog niet voorziene prijsstijgingen in 2008. Dit bedrag is inclusief een correctie van een stelpost ad. € 354.000. Gebleken is dat er bij de omzetting van de begroting een stelpost twee maal is meegenomen.

Bij het opstellen van de begroting was nog niet bekend dat er voor 2008 en 2009 sprake is van hogere werkgeverslasten m.b.t. de loonsom. Het gaat daarbij om een verhoging van de premie van de werkgever voor de Zorgwet (ZVV-premie) in 2008 van 6,5% naar 7,3% (verhoging loonsom), een verlaging van de (pseudo) WW-premie van de werknemers van 3,85% naar 3,5% in 2008 (minder inkomsten) Per saldo leidt dit tot een lastenverzwaring met € 500.000. Als gevolg van de afschaffing van de WW-premie loopt dit nadeel in 2009 en volgende jaren op tot € 2,2 mln. Wij stellen voor om de extra inkomsten uit de algemene uitkering tot de genoemde bedragen in te zetten om deze kosten af te dekken.

Rekening houdend met de voorgestelde aanwending van de middelen die via de septembercirculaire beschikbaar komen, resteert voor 2008 nog een voordeel van € 6 ton, terwijl er voor 2009 sprake is van een gering nadeel dat omslaat in een voordeel voor de latere jaren.

Gelet op de mogelijke risico's die de gemeente loopt, waarbij met name gedacht kan worden aan de onzekerheden m.b.t. de precarioheffing op ondergrondse leidingen, stellen wij voor het restantbedrag voor 2008 voorsnog toe te voegen aan de risicoparagraaf.

de gemeentesecretaris
drs. W. Sleddering

de burgemeester
mr. B.B. Schneiders